

Studiehandledning

Vård och omvårdnad vid medicinska och kirurgiska
sjukdomstillstånd

O0096H

Omvårdnad och Medicinsk vetenskap

Vårterminen 2024

Sjuksköterskeprogrammet Termin 3

Kursansvariga: Daniel Zotterman, Terese Wiippola, Britt-Marie Wälivaara,

Examinator för Omvårdnad: Britt-Marie Wälivaara

Examinator för Medicinsk vetenskap: Ulrica Strömbäck

ALLMÄN INFORMATION

Sjuksköterskeprogrammets pedagogiska idé

Vi utbildar handlingskraftiga sjuksköterskor som kan göra kvalificerade kliniska bedömningar och fatta beslut i partnerskap med patient, närstående och vårdteam. Sjuksköterskor med examen vid LTU har ett uttalat etiskt förhållningssätt. Fokus för utbildningen ligger vid ledning och planering av omvårdnad, utifrån ett vetenskapligt förhållningssätt vad gäller kliniska beslutsprocesser angående patienter och närståendes behov. Det vetenskapliga förhållningssättet präglas av ett systematiskt kunskapssökande och värdering av evidens, samt kunskap om situationer där beslut behöver fattas, trots att evidens eller beprövad erfarenhet saknas. I vår pedagogiska grundsyn som präglar utbildningen ingår att visa respekt för studentens kunskap och erfarenhet. Studenten ses som aktiv och delaktig i sin utbildning, samt tar ansvar för sin egen inlärningsprocess. Vår strävan är att studenten utvecklar en självständighet i sitt lärande, som går mot ett livslångt lärande. Utbildningen fokuserar på kompetenser som en sjuksköterska behöver utveckla för att kunna verka med självständighet och för ett kontinuerligt lärande i en föränderlig framtid.

Fusk och plagiat

Disciplinära åtgärder får vidtas mot studenter som med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation på annat sätt ska bedömas (SFS 1993:100, 10 kap 1§). Vid universitetet används ett plagiatkontrollverktyg, Ouriginal (fd Urkund), som skyddar dina uppsatser från att plagieras och som även kan spåra plagiat. Lärare är skyldiga att anmäla varje misstanke om fusk och plagiat till universitetets rektor för vidare utredning. Plagiatkontroll av inlämnade skriftliga uppgifter och rapporter görs i Ouriginal. Mer information hittar du via denna länk <https://www.ltu.se/student/Planera/Mina-rattigheter-och-skyldigheter/Fusk-och-plagiat-1.82281>

Ljudupptagning, fotografering, filmning

Tillåts generellt inte, relaterat till GDPR.

För studenter med funktionsvariation

Studenter med dokumenterade läs- och skrivsvårigheter eller annan funktionsvariation, har möjlighet till pedagogiskt stöd i studierna. Vid universitetet finns en särskild samordnare för studenter med funktionsvariationer. Det är du som student som har ansvar att själv kontakta

samordnaren för att få tillgång till sådant stöd. Det är vidare studentens ansvar att informera lärare och examinatorer.

Canvas

Alla kurser har ett eget kursrum i lärplattformen Canvas. Studiehandledningen utgår från hur kursen är uppbyggd i Canvas. Under kursens gång kommer material i Canvas att fyllas på och eventuellt ändras, vi kommer meddela om detta fortlöpande.

Omtentamen

Omtentamen av Individuell skriftlig tentamen/Seminarium sker vid nästa omtentamenstillfälle. Om studenten inte uppnår betyget Godkänd i den verksamhetsförlagda utbildning (VFU), genomför studenten ny VFU när nästa kurstillfälle ges. Längre fram i utbildningen finns det kurser där förkunskapskravet är att O0096H skall vara genomförd och godkänd. Därför är det viktigt att bevaka så att alla prov blir genomförda och godkända. I Canvas finns en checklista för att underlätta för dig som student att bevaka så att du fått med dig alla moment i kursen.

Kursutvärdering

Efter kursen sker en webbaserad kursvärdering (EVASys). Dina synpunkter är betydelsefulla för att kursen ska kunna utvärderas och utvecklas, det är därför mycket värdefullt att du fyller i kursvärderingen. Efter avslutad kurs kommer du att få en sammanställning av kursvärderingen.

Kursen O0096H är en fördjupning och integrering av medicinsk vetenskap och omvårdnad med fokus på vård och omvårdnad vid medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd. Fördjupade kunskaper i medicinsk vetenskap och omvårdnad är en förutsättning för att kunna prioritera, planera och genomföra säker vård och omvårdnad för patienter och närstående baserad på vetenskap och beprövad erfarenhet. Kursen är indelad i **4 moment**.

Kursansvarig/momentansvarig och examinator

Kursansvarig

Daniel Zotterman, Universitetsadjunkt
daniel.zotterman@ltu.se Tel: 0920-493825

Examinatorer

Examinator för omvårdnadspoäng är Britt-Marie Wälivaara, universitetslektor,
britt-marie.valivaara@ltu.se Tel: 0920-49 38 48

Examinator för medicinsk vetenskapspoäng är Ulrica Strömbäck, universitetslektor,
ulrica.stromback@ltu.se Tel: 0920-49 25 43

Momentansvarig

Moment 1: Terese Wiippola
Moment 2: Britt-Marie Wälivaara
Moment 3: Daniel Zotterman
Moment 4: Daniel Zotterman

Examinationer

Examinationerna i kursen sker kontinuerligt under kursens gång genom muntliga, skriftliga och praktiska uppgifter. För skriftliga prov är gränsen för godkänd 75 % på totala poängsumman med undantag för läkemedelsberäkning där kravet för godkänd är 100 %, gränsen för väl godkänd är 90% av totala poängsumman.

Krav för Godkänd kurs

Att du har uppnått betyget Godkänd i alla tretton provuppsättningar som ingår i kursen.

Krav för Väl Godkänd kurs

Att du har uppnått betyget Godkänd i prov nr. 0005, 0006, 0007, 0008, 0009, 0010, 0011, 0012, 0013. Att du har uppnått betyget Väl godkänd i prov nr. 0001, 0002, 0003, 0004

Mål och beskrivning av Moment 1 Medicinsk vetenskap - Medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd

Medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd så som cerebrovasculära sjukdomar, endokrinologi, gynekologi, hematologi, hjärt-kärlsjukdomar, infektionssjukdomar, lungsjukdomar, mag-tarmkanalens sjukdomar, ortopedi, pediatrik, reumatologi och urologi. Här ingår också specifik farmakologi samt läkemedelsberäkning och läkemedelshantering

Vid frågor om Moment 1 kontakta Terese Wiippola, universitetsadjunkt, terese.wiippola@ltu.se Tel: 0920-49 29 20

Mål för moment 1:

- förklara bakomliggande etiologi och patofysiologi för medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd (cerebrovasculära sjukdomar, endokrinologi, gynekologi, hematologi, hjärt-kärlsjukdomar, infektionssjukdomar, lungsjukdomar, magtarmkanalens sjukdomar, ortopedi, pediatrik, reumatologi, urologi) och relatera det till de symtom som patienten uppvisar
- beskriva hur patienter utreds vid misstanke på olika sjukdomar
- beskriva vad olika behandlingsalternativ kan innebära för individ och samhälle
- redogöra för betydelsen av primär- och sekundärpreventiva åtgärder vid olika typer av sjukdomar
- förklara på vilket sätt ålder och kön kan påverka sjukdomsbild, diagnostik och behandling

Moment 1, Del 1: Medicinsk vetenskap - Sjukdomslära och specifik farmakologi

Efter genomfört moment ska du som student ha kunskap om Etiologi, Patofysiologi, Symtombild, Utredning, Behandling, Komplikationer och Prevention vid:

- *Cerebrovaskulära sjukdomar*
 - Stroke, TIA

- *Endokrina sjukdomar*
 - Diabetes, Tyreoida sjukdom

- *Hematologi*
 - Anemier (Järnbristanemi, Megaloblastisk anemi), Djup ventrombos, Lungembolisering

- *Hjärt-kärlsjukdomar*
 - Ischemisk hjärtsjukdom (Angina pectoris, Hjärtinfarkt), Hjärtsvikt, Vanliga hjärtarytmier, Perifer arteriell sjukdom

- *Infektionssjukdomar*
 - Hud, skelett och mjukdelsinfektioner, Infektioner i nedre och övre luftvägar, Infektioner i nedre och övre urinvägar, Sepsis, Smittsamma sjukdomar i samhället och i vårdmiljö, Zoonoser av betydelse

- *Lungsjukdomar*
 - Kronisk obstruktiv lungsjukdom, Astma, Obstruktivt sömnapné syndrom

- *Mag-tarmkanalens sjukdomar*
 - Gastro-esophageal reflux sjukdom, Magsårssjukdom, Celiaki, Laktosintolerans, Gallvägs och gallblåsesjukdom, Inflammatorisk tarmsjukdom, Symptom från magtarmkanalen som förstoppning, diarré och illamående, Ljumsnbråck

- *Ortopedi*
 - De vanligaste typerna av frakturer, Ledskador i knä och fotled, Artros, Amputationer, Ryggbesvär av icke-inflammatorisk genes

- *Specifik farmakologi*

Aktuella läkemedel och behandlingsregimer vid ovanstående sjukdomstillstånd/symptom

där fokus ligger på läkemedlens verkningsmekanismer, vanliga biverkningar och interaktioner av betydelse. Vilka läkemedel som avses ska framgå vid föreläsningar om respektive sjukdomsgrupp.

Moment 1, del 1 och 2: Simulering

...eller välkommen till en arbetsdag som sjuksköterska.

Syfte: att du som student, i en säker miljö, ska ges möjlighet att öva på och omsätta de medicinska, omvårdnadsmissiga samt kommunikativa kunskaper och färdigheter som krävs för att ge patienten en god och säker vård. Med säker miljö menas att, om fel eller misstag begås under simuleringen underkänns självklart inte studenten. Däremot kommer vi att diskutera detta tillsammans för att du som student ska ta lärdom av situationen.

- Simulering innebär att du får träffa en patient (simuleringsdocka). Vår simulerade patient på institutionen, har en identitet och pratar, du kan mäta puls/blodtryck/saturation, räkna andningsfrekvens, koppla syrgas och inhalation, sätta PVK, lyssnapå tarm/hjärt och lungljud samt administrera läkemedel.
- Tillsammans med en kurskamrat tilldelas ni ett patientfall och utifrån detta ska ni vårda patienten. I rummet finns en lärare, facilitator, vars uppgift är att hjälpa er om det behövs men även agera läkare. Patientfallet baseras på sjukdomsläran i kursen men som det ofta är, har patienten fler sjukdomar utöver grundsjukdomen. Du får nu chansen att uppleva hur ditt kommande yrke kan vara. Du presenterar dig för patienten, kontrollerar ID och inhämtar anamnes. Du svarar på frågor som patienten har som ibland kan vara känsliga och etiskt svåra. Du kan också behöva stödja patienten om hen mår illa och behöver kräkas eller är kissnödig. Du ska även göra bedömningar av vitalparametrar och samtidigt arbeta utifrån riktlinjer i vårdhygien. Vidare ska du ta kontakt med läkare (facilitatorn i rummet) för att få ordinationer, använda FASS, utföra läkemedelsberäkning och administrera läkemedel. Vid rapportering av patienten kommunicerar ni enligt S-BAR med kollegor och läkare.
- Den pedagogiska idén är att vi lär av varandra. Detta innebär att de studenter som inte vårdar patienten sitter uppe i debriefing rummet där de via en monitor både ser och hör hur simuleringen genomförs. De har till uppgift att utifrån instruktioner studera hur vissa omvårdnadsåtgärder genomförs och insatser utvärderas. Efteråt samlas vi alla i debriefing rummet för att tillsammans reflektera över genomförd simulering och ge konstruktiv feedback. Det kan

upplevas påfrestande att andra "övervakar" den simulering som genomförs. Dock har studenters utvärderingar visat att det är värdefullt att lära av varandra. Därför är det viktigt att simuleringen ses som ett tillfälle för lärande och att den feedback som ges är konstruktiv.

Moment 1, Del 2: Medicinsk vetenskap - Sjukdomslära och specifik farmakologi

- *Gynekologi och obstetrik*
 - Blödningsrubbnings från menarchen till klimakterium, Gynekologiska infektioner, Prolapsjukdom, Inkontinens, Vanliga komplikationer under graviditet och postpartum

- *Pediatrik*
 - Skillnad i fysiologi hos det friska barnet jämfört den vuxna individen och hur detta kan ha betydelse vid sjukdom. Akut sjukdom hos barn

- *Reumatologi*
 - Reumatoid artrit, Spondartrit sjukdom, Polymyalgia reumatika

- *Urologi*
 - Njurstenssjukdom, Akut skrotum, Prostatahyperplasi, Urinstämna

- *Specifik farmakologi*

Aktuella läkemedel och behandlingsregimer vid ovanstående sjukdomstillstånd/symptom där fokus ligger på läkemedlens verkningsmekanismer, vanliga biverkningar och interaktioner av betydelse. Vilka läkemedel som avses ska framgå vid föreläsningar om respektive sjukdomsgrupp.

Moment 1, del 2: Läkemedelsberäkning och tillämpad läkemedelshantering

- *Läkemedelsberäkning*

Fortsatta beräkningar på spädning av läkemedel för injektion och infusion. Beräkning på läkemedel för inhalation samt syrgas.

- *Tillämpad läkemedelshantering*

Praktiska övningar med beredning och administration av läkemedel utifrån FASS texter.

Moment 1, del 2: Barn-HLR

Du förbereder dig genom att läsa in kurslitteraturen samt genomför Webutbildningen.

Därefter lämnar du in Intyg för Godkänd webutbildning i avsedd mapp under fliken Uppgifter i Canvas. Inlämnat Intyg krävs för att kunna vara med vid efterföljande praktisk övning.

Litteratur Moment 1

Stubberud, D-G., Grønseth, R., & Almås, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Klinisk omvårdnad, 1*. Stockholm: Liber.

Stubberud, D-G., Grønseth, R., & Almås, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Klinisk omvårdnad, 2*. Stockholm: Liber.

Ericson, E., & Ericson, T. (Senaste uppl.). *Klinisk mikrobiologi: Infektioner, immunologi, vårdhygien*. Lund: Studentlitteratur.

Grefberg, N. (Senaste uppl.). *Medicinboken*. Stockholm: Liber.

Järnhult, J., & Offenbartl, K. (Senaste uppl.). *Kirurgiboken*. Stockholm: Liber.

Nordeng, H. (Senaste uppl.). *Farmakologi och läkemedelsanvändning*. Lund: Studentlitteratur.

Olsen, L. A., & Hälleberg Nyman, M. (Senaste uppl.). *Säker läkemedelsberäkning*. Stockholm: Natur & Kultur.

Svenska rådet för hjärt- lungräddning (Senaste uppl.) S-HLR vuxen/barn för sjukvårdspersonal. Kursbok med webbutbildning. Stockholm: Svenska rådet för hjärt- lungräddning.

Mål och beskrivning av moment 2: Omvårdnad i relation till medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd

Detta moment handlar om omvårdnaden. Du kommer att läsa om centrala fenomen relaterat till hälsa/ohälsa, Sexuell hälsa, Pre- intra- och postoperativ omvårdnad, Vård på lika villkor (Intersektionalitet och jämställdhet), Krisreaktioner, Våld i nära relationer samt omvårdnad vid specifika sjukdomstillstånd.

Vid frågor om Moment 2 kontakta Britt-Marie Wälivaara, universitetslektor,

britt-marie.valivaara@ltu.se Tel: 0920-49 38 48

Mål för moment 2:

- förstå vad centrala fenomen kopplade till att leva med sjukdom kan innebära för patienten och närstående
- identifiera och vidta relevanta åtgärder vid mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer
- stödja patienter att uppnå god sexuell hälsa vid sjukdom
- tillämpa pre-och postoperativ omvårdnad
- identifiera och vidta relevanta omvårdnadsåtgärder vid medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd

Moment 2 innehåller introducerande föreläsningar om Centrala fenomen relaterat till hälsa/ohälsa och föreläsningar om Krisreaktioner, Pre-intra- och postoperativ omvårdnad, Omvårdnadsprocessen och dokumentation, Sexuell hälsa, Vård på lika villkor (Intersektionalitet och Jämställdhet) samt Klinisk omvårdnad. Här ingår också seminarium om Krisreaktioner, Sexuell hälsa, Omvårdnadsprocessen och dokumentation, samt Våld i nära relationer. Momentet innehåller även ett temaseminarium och två simuleringar där medicinsk vetenskap och omvårdnad integreras i olika patientfall med medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd.

Moment 2, Del 1: Centrala fenomen relaterat till hälsa/ohälsa

Som sjuksköterska kommer du att möta personer som lever med medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd och deras närstående. När det gäller att förstå sjukdom utgör inifrånperspektiv och utifrånperspektiv vedertagna begrepp. Med ett utifrånperspektiv ses sjukdom, symtom och behandling som något centralt. Ett inifrånperspektiv innebär att

personen med sjukdom och dennes närståendes upplevelser av den egna situationen och de egna behoven utgör fokus. För att utforma vård och omvårdnad som gagnar den sjuka personen och de närstående behövs kunskap om båda perspektiven. Integrering av båda perspektiven kommer att ske i ett Temaseminarium med patientfall. Aktuella begrepp som bearbetas i denna kurs är: *Börda, Fatigue, Förlust, Förändrad kropp, Hopp, Lidande, Mening, Motivation, Ovisshet, Transition, Skam, Skuld, Stigmatisering, Tröst, och Värdighet* vid medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd. Som stöd i ditt lärande erbjuds introducerande inspelade föreläsningar och kurslitteratur.

Centrala fenomen relaterat till hälsa/ohälsa examineras vid Temaseminarium som del i prov 0007 och 0008, i Tentamen del 1 och 2 som del i prov 0002 och prov 0004. Centrala fenomen ingår även i examination av verksamhetsförlagd utbildning prov 0009.

I Canvas hittar du instruktion och specifik läsanvisning hur du ska förbereda dig inför temaseminarier, tentamen och verksamhetsförlagd utbildning.

Moment 2, Del 2: Krisreaktioner

Som sjuksköterska kommer du att möta patienter och deras närstående i svåra livssituationer och när de är som mest sårbara. Genom att förstå och känna igen reaktioner och beteenden hos de drabbade och dig själv kan du skapa förutsättningar för ett bra möte med personer vid olika traumatiska livshändelser.

Som stöd i ditt lärande erbjuds en inspelad föreläsning och kurslitteratur. Krisreaktioner examineras i ett seminarium och ingår som en del i prov 0008. I Canvas hittar du instruktion och läsanvisning hur du ska förbereda dig inför seminariet.

Moment 2, Del 3: Pre-intra- och postoperativ omvårdnad

Perioperativ omvårdnad följer omvårdnadsprocessen under den perioperativa perioden som indelas i tre faser: pre-, intra- och postoperativt. Preoperativt är före kirurgiska behandlingen. Intraoperativt är då kirurgiska behandling genomförs. Postoperativt är tiden efter kirurgiska behandlingen. I varje fas genomför sjuksköterskor omvårdnadshandlingar med utgångspunkt i sina respektive kompetensområden och för varje patients personliga förutsättningar för god vård och omvårdnad. Ni kommer kunna ta del av en inspelad föreläsning i Canvas och vidare öva detta vid simulering.

Moment 2, Del 4: Omvårdnadsåtgärder vid sjukdom

Detta finns med vid simulering, seminarier och stationsdagar samt att det är en stor del av din verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Se i Canvas under respektive del.

Du som student ansvarar också själv för att läsa på om omvårdnad och åtgärder som är relevanta utifrån specifika sjukdomstillstånd.

Du kommer att fördjupa dina kunskaper i omvårdnadsprocessen och dokumentation. Ni kommer efter att ha tagit del av inspelad föreläsning och kurslitteratur att genomföra två seminarier där ni arbetar i grupp med att dokumentera utifrån ett givet patientfall.

Gruppindelning, uppgiftsbeskrivning och annat material för uppgiften finns i Canvas.

Seminarierna är examinerande och ingår som en del i prov 0008.

Moment 2, Del 5: Sexuell hälsa

Det finns en inspelad föreläsning att ta del av samt att detta ämne kommer diskuteras vid ett seminarium. Mer information om detta nås via Canvas.

Moment 2, Del 6: Vård på lika villkor (Intersektionalitet och Jämställdhet)

I denna del erbjuds en föreläsning som introducerar i ämnet.

Moment 2, Del 7: Våld i nära relationer

Om denna del finns det undervisningsmaterial i Canvas och det kommer att diskuteras i ett seminarium.

Litteratur Moment 2

Stubberud, D-G., Grønseth, R., & Almås, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Klinisk omvårdnad, 1*. Stockholm: Liber.

Stubberud, D-G., Grønseth, R., & Almås, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Klinisk omvårdnad, 2*. Stockholm: Liber.

Dahlborg-Lyckhage, E., Lyckhage, G., & Tengelin, E. (Senaste uppl.). *Jämlig vård. Normmedvetna perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Edberg, A-K., & Wijk, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Omvårdnadens grunder: Hälsa och ohälsa*. Lund: Studentlitteratur.

Ehnfors, M., Ehrenberg, A., & Thorell-Ekstrand, I. (Senaste uppl.). *VIPS-boken*:

Välbefinnande, integritet, prevention, säkerhet.

Ehrenberg, A., & Wallin, L. (Red.), (Senaste uppl.). *Omvårdnadens grunder: Ansvar och utveckling*. Lund: Studentlitteratur.

Friberg, F., & Öhlen, J. (Red.), (Senaste uppl.). *Omvårdnadens grunder: Perspektiv och förhållningssätt*. Lund: Studentlitteratur.

Sandman, L., & Kjellström, S. (Senaste uppl.). *Etikboken: Etik för vårdande yrken*. Lund: Studentlitteratur.

Wiklund Gustin, L. (Senaste uppl.). *Psykologi för sjuksköterskor*. Lund: Studentlitteratur.

Aktuella artiklar för respektive del finns i Canvas

Repetera Våld i nära relation – nätbaserat material

Mål och beskrivning av moment 3: Omvårdnadstekniker/laborationer

De tekniker som ingår i kursen är: Inläggning av perifer venkateter, hantering av centrala infarter, Intravenös infusionsbehandling med läkemedelstillsats, Spädning av läkemedel, Oxygenbehandling, Sugbehandling samt vård och omvårdnad vid trakeostomi.

Vid frågor om Moment 3 kontakta Daniel Zotterman, universitetsadjunkt,
daniel.zotterman@ltu.se Tel: 0920-493825

Mål för moment 3:

- tillämpa omvårdnadstekniker utifrån basala hygienrutiner och på ett patientsäkert sätt

Genom laborationer får du som student möjlighet att färdighetsträna de praktiska momenten i kursen. Under handledning av lärare och tillsammans med andra studenter i din grupp kommer du att praktiskt träna olika omvårdnadsmoment och tekniker inom sjuksköterskans ansvarsområde med syfte att hjälpa och stödja den enskilda personen och dennes närstående under sjukdom och behandling. Varje laboration kräver förkunskaper från tidigare kurser, aktuell kurslitteratur, föreläsningar och/eller film.

Förberedelser

Inför respektive laboration läser du som student in relevant kurslitteratur, tar del av filmer och inspelade föreläsningar samt genomför Quiz för de olika momenten. Quizarna är obligatoriska och **80% rätt svar krävs för att få delta på laborationerna, senaste dag för inlämning är 2 dagar innan laborationen**. Du har fem försök på varje Quiz. Syftet med dessa Quiz är att du och dina kurskamrater ska få ut så mycket som möjligt av laborationerna samt för att du ska kunna genomföra dem på ett säkert sätt. Kom ihåg att ta med laborationsblus, namnskylt och kurslitteratur till laborationer. Ta även del av allmän information inför laborationer som finns i Canvas.

Följande laborationer ingår i denna kurs:

- Inläggning av perifer venkateter (PVK)
- Intravenös infusionsbehandling med läkemedelstillsats
- Spädning av läkemedel
- Oxygenbehandling
- Sugbehandling av övre luftväg och nedre luftväg samt vård och omvårdnad av trakeostomi
- Central venkateter och subkutanvenport

Specifik läsanvisning för respektive laboration finns i kursrummet i Canvas.

Kriterier för Godkänt på laborationer

- Du har genomfört Quiz inför laborationen med 80% rätt.
- Du kommer väl förberedd teoretiskt så att du kan börja omsätta teorin till praktik.
- Du är aktiv under laborationen och tar ansvar för att öva och pröva metoderna praktiskt.

Litteratur Moment 3

Stubberud, D-G., Grønseth, R., & Almås, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Klinisk omvårdnad, 1*. Stockholm: Liber.

Stubberud, D-G., Grønseth, R., & Almås, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Klinisk omvårdnad, 2*. Stockholm: Liber.

Boman, L., & Wikström, C. (Senaste uppl.). *Medicinsk teknik: Teori, planering och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.

Edberg, A-K., & Wijk, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Omvårdnadens grunder: Hälsa och ohälsa*. Lund: Studentlitteratur.

Vårdhandboken

Mål och beskrivning av moment 4: Fördjupning av teori och praktik i relation till medicinska och kirurgiska sjukdomstillstånd

Omvårdnadsprocessen

Informationsöverföring

Samtalsmetodik

Läkemedelsberäkning och hantering

Vid frågor om Moment 4; VFU:ns innehåll, kursmål, bedömningar osv. kontaktar du Daniel Zotterman, Universitetsadjunkt daniel.zotterman@ltu.se Tel: 0920-493825

Har du frågor kring din VFU-placering kontaktar du VFU-samordnare via mail vfussk@ltu.se eller Tel: 0920-49 13 54

Mål för moment 4:

- identifiera symptom och förstå komplexa symptombilder vid olika sjukdomstillstånd för att kunna förstå vilka patientkontroller som bör göras samt när åtgärder bör vidtas
- tillämpa omvårdnadsprocessen med beaktande av relevanta lagar och författningar
- undervisa om egenvård och prevention
- visa förmåga att hantera läkemedel på ett adekvat sätt samt kunna informera patienten om läkemedlens effekter och biverkningar
- tillämpa omvårdnadstekniker utifrån basala hygienrutiner och på ett patientsäkert sätt
- visa ett etiskt förhållningssätt i mötet med personer med sjukdom och deras närstående
- visa självkänedom och empatisk förmåga
- identifiera behov av ytterligare kunskap för att fortlöpande kunna utveckla sin kompetens

Verksamhetsförlagd utbildning (VFU)

Fokus i denna del av kursen är att du under handledning ska träna dig i att kunna bedöma, planera, genomföra, utvärdera och dokumentera den individuella omvårdnaden hos i förväg utvalda patienter och deras närstående. Du skall planera och genomföra omvårdnaden utifrån omvårdnadsprocessens samtliga steg. Under din verksamhetsförlagda utbildning ska du tränas i att successivt ta dig an större ansvar och fler arbetsuppgifter för att vid slutet av perioden

mynna i att du *självständigt har fulla ansvaret för minst 2 patienter*. Att ha fulla ansvaret innebär att ansvara för all omvårdnad, både basal och specifik, läkemedelshantering, ronder, samordning med andra instanser, logistik kring patientens aktuella behandlingar/undersökningar samt inskrivning och förberedelser för hemgång. För att uppnå kursens mål är det av vikt att du som student har klart uttalade ansvarsområden gentemot din yrkeshandledare. För att du som student ska utvecklas mot självständighet är det av stor betydelse att du redan första veckan på din VFU börjar förbereda dig mot självständighet. Detta medför en djupare kunskap om och förståelse för planerad och genomförd omvårdnad och medicinsk behandling.

Närvaro under VFU

Din tid i klinisk verksamhet är central. Dels för ditt lärande då du ska ha möjlighet att utveckla och fördjupa dina kunskaper, förmågor och färdigheter, samt för att det vid bedömningssamtal ska finnas tillräckligt med underlag för att kunna bedöma dina prestationer. Dina verksamhetsförlagda studier skall omfatta **minst 36 timmar per vecka**. Tid för litteraturstudier, ev. omtentamen och reflektion ligger utanför obligatorisk verksamhetsförlagd tid. Du följer handledares schema vilket innebär VFU på dagtid, kvällstid och helger. Ledighet under VFU-perioden accepteras ej. Om du som student blir sjuk är det viktigt att du meddelar din handledare detta samma dag. Om du har frånvaro (på grund av sjukdom eller annat) mer än en arbetsdag ska detta meddelas även till ansvarig adjungerad klinisk adjunkt (AKA) alternativt VFU-ansvarig lärare, som gör en bedömning om vidare åtgärder. Längre tids frånvaro innebär att godkänt betyg på VFU ej kan uppnås. Bedömning av detta görs av AKA/VFU-ansvarig lärare.

Om du som student eller handledare upplever problem eller svårigheter under VFU:n, tveka inte att höra av dig snarast till berörd AKA, huvudhandledare eller VFU- ansvarig lärare.

Uppgifter under VFU:n

Studieplan och personligt brev

Inför dina verksamhetsförlagda studier ska du formulera dina individuella inlärningsbehov utifrån kursens mål. Detta dokumenterar du i din studieplan, där du tar avstamp från tidigare teoretiska och verksamhetsförlagda kurser och lägger upp en plan för vad du behöver träna mer på i denna kurs, för att uppnå kursens mål. Studieplanen är en viktig utgångspunkt vid bedömning av din yrkeskompetens då den speglar dina behov, dina utvecklingsområden samt

dina styrkor. Studieplanen hittar du i Canvas-rummet under ”Modul 4”.

Innan din VFU startar ska du också skriva ett personligt brev där du skriver följande

- En kortfattad presentation/beskrivning av dig själv som du upplever kan vara bra för AKA och din handledare att känna till.
- Eventuella förkunskaper om arbete inom hälso- och sjukvård eller annan yrkeserfarenhet.
- Dina förväntningar av kommande VFU.
- Dina förväntningar på handledning och på vilket sätt du lär dig bäst.

När din VFU-plats är fastställd skickar du din studieplan och ditt personliga brev via e-post till ansvarig adjungerad klinisk adjunkt (AKA) som kommer att medverka vid bedömningssamtalen tillsammans med dig och din handledare. Kontaktuppgifter till AKA/bedömningsansvarig lärare för respektive placering kommer att läggas ut i Canvas när placeringarna är fastställda. Studenter som har sin VFU-placering vid sjukhus utanför Norrbotten eller på VFU-placering där AKA inte finns ska skicka studieplan och personligt brev till handledare samt bedömningsansvarig lärare.

Det är ditt ansvar som student att under de första dagarna av din VFU visa din studieplan och ditt bedömningsformulär från tidigare VFU för din handledare. Ni ska tillsammans under ett *målformuleringsamtal* gå igenom studieplanen och lägga upp en planering för VFU:n som skapar förutsättningar för att du ska uppnå kursens mål.

Quiz – Transfusion

Som sjuksköterska är det viktigt att ha kunskap kring blodkomponenter, transfusion och dess kontrollrutiner. Under VFU:n kan du möta patienter som är i behov av transfusionsbehandling. Du får inte självständigt utan handledning administrera blodkomponenter till patienter, men det är viktigt att du har kunskap om transfusionsbehandling då du kommer i kontakt med det i verksamheten. Innan du går ut på VFU genomför du en Quiz som handlar om transfusion. Som förberedelse läser du kurslitteratur samt Socialstyrelsens föreskrifter om transfusion av blodkomponenter. Quizen är **obligatorisk** (ingår i prov 0009) och ska vara godkänd **senast 25/2 Kl. 12.00**. För godkänd quiz krävs 100% rätt svar. Quizen är begränsad till max 5 försök. Du hittar Quizen och

instruktioner i Canvas under modul 4.

Reflektion

Under din verksamhetsförlagda utbildning sker reflektion i grupp vid ett tillfälle.

Reflektionen är **obligatorisk** (ingår i prov 0009). För de studenter som gör sin VFU på sjukhus i Norrbotten kommer reflektion att ske tillsammans med AKA på sjukhuset där ni gör er VFU. AKA kommer att informera dig om datum, tid och plats för denna reflektion. Du har eget ansvar att närvara eller kontakta AKA/VFU-ansvarig lärare vid problem med tiden för reflektion.

För studenter som gör sin VFU vid sjukhus utanför Norrbotten, alternativt på placering i Norrbotten där AKA inte finns, sker reflektion i grupp tillsammans med VFU-ansvarig lärare via Zoom. För studenter som deltar i reflektion via Zoom är det ett krav att delta med ljud och bild vid enskild dator samt att sitta ostört för att alla medverkande studenter ska kunna genomföra en trygg och givande reflektion.

Förberedelser och genomförande

Du kommer förberedd till reflektionstillfället med en upplevelse som du varit med om och som berört dig och efterlämnat en känsla av undran, irritation, glädje eller besvär. Som förberedelse till reflektionen tar du del av dokumentet ”Reflektionsprocessen enligt Gibbs” som finns i Canvasrummet under modul 4. Du beskriver din upplevelse genom att utgå ifrån de sex stegen i Gibbs reflektionsmodell; Beskrivning, känslor, värdering, analys, slutsats och handlingsplan. Berättelsen ska vara aidentifierad, vilket innebär att namn, sjukhus och orter ska utelämnas. Det är din upplevelse/förståelse av en omvårdnadssituation under din verksamhetsförlagda utbildning som skall presenteras. Det skall vara en berättelse som rör en patient/närstående eller vården kring denna person och där du har varit med i situationen.

Reflektionen börjar med att du beskriver din valda situation utifrån reflektionsprocessen och gruppen lyssnar aktivt. Du reflekterar över dina känslor, tankar, handlingar kring situationen du varit med om under din VFU. Därefter ges övriga deltagare i gruppen tillfälle att ställa frågor och ge synpunkter kring din berättelse. Det är viktigt att alla gruppmedlemmar lyssnar aktivt och inte avbryter den som har ordet. Syftet med reflektionen är att du tillsammans med kurskamrater och lärare får tillfälle att reflektera över dina och andras tankar, känslor och handlingar. Inom gruppen ska råda total tystnadsplikt, vilket är en

förutsättning för att hela gruppen ska uppleva trygghet.

För godkänt deltagande i reflektionen krävs ett aktivt deltagande under hela reflektionen. Aktivt deltagande innebär att du presenterar din reflektion utifrån Gibbs reflektionsmodell och att du bidrar med egna synpunkter och reflektioner utifrån övriga kurskamraters berättelser. Om du inte kan delta vid det obligatoriska reflektionstillfället - *ta snarast kontakt* med berörd klinisk adjunkt eller VFU-ansvarig lärare för att göra en plan för hur detta kan tas igen. Ett muntligt seminarium ska i första hand inte ersättas med en skriftlig uppgift.

Strukturerade aktiviteter vecka 1-5

Du ska under din VFU utföra strukturerade aktiviteter. Strukturerade aktiviteter är **obligatoriska att genomföra** (ingår i provnr. 0009). De strukturerade aktiviteterna hittar du i Canvas under modul 4. Dessa aktiviteter är utformade så de kan genomföras både teoretiskt och praktiskt. De strukturerade aktiviteterna ska ses som ett stöd i ditt lärande och de avhandlar olika teman som är vanligt förekommande i sjuksköterskans ansvarsområde i arbetet på en vårdavdelning. Det är ditt ansvar som student att genomföra dessa aktiviteter och varje vecka presentera resultatet för din handledare genom en kort reflektion. Vid bedömningssamtalen sker återkoppling huruvida aktiviteterna genomförts.

Delexamination: Praktiskt individuellt prov (0006)

Omvårdnadsteknikerna examineras vid ett praktiskt individuellt prov där du som student visar dina kunskaper. Du ska beakta alla aspekter så som hygien, bemötande, information och patientsäkerhet. Du ska praktiskt demonstrera momentet samt kunna redogöra/argumentera för adekvata omvårdnadsåtgärder, observationer, medicinska åtgärder, komplikationer/risker. Fokus för examinationen är patientsäkerhet. Examinationen sker under översände av handledare eller annan sjuksköterska på avdelningen. Du kommer att genomföra Insättning av perifer venkateter (PVK).

Bedömningskriterier:

- Du använder dig av basala hygienrutiner.
- Du säkerställer patientens identitet och stämmer av mot ordinationer (läkemedel och behandlingar).

- Du redogör för information som är viktig att ge patienten.
- Du visar kunskap om indikationer, komplikationer, risker och observationer/kontroller som är relevanta.
- Du visar kunskap om relevanta omvårdnadsåtgärder.
- Du utför metoden enligt vårdhandboken och kurslitteraturens specifika instruktioner samt utifrån aktuella författningar.
- Du kan redogöra för vad du som sjuksköterska dokumenterar.

Examination av VFU:n

Under VFU:n genomförs två bedömningssamtal – en halvtidsbedömning och en slutbedömning. För att bli godkänd på VFU:n krävs att samtliga kursmål har uppnåtts. Kursmålen finns i bedömningsunderlaget BeVut som du hittar under modul 4 i Canvas tillsammans med en instruktion. Tid för bedömning planeras i förväg. Erfarenheten visar att det behövs ca 60 – 90 minuter för bedömningssamtalen. För studenter på sjukhus i Norrbotten där AKA finns, sker halvtidsbedömning och slutbedömning i trepart med student, handledare samt AKA. För studenter utanför Norrbotten eller på placeringar i Norrbotten där AKA inte finns deltar student, handledare och bedömningsansvarig lärare vid bedömningssamtalen via Zoom. Då bedömningssamtal sker via Zoom, är det du som student som ansvarar för att den tekniska utrustningen som du använder vid bedömningssamtalet (dator med kamera och ljud) fungerar. AKA/bedömningsansvarig lärare kommer att kontakta dig gällande tid för bedömningssamtal.

Vid bedömningssamtalen är det viktigt att du är påläst kring omvårdnad och medicinsk behandling hos de patienter du möter och ansvarar för under din VFU. Det är centralt att du är väl förberedd till bedömningssamtalen där du som student ger konkreta exempel och kan beskriva, motivera och argumentera för hur du har tillämpat dina kunskaper, färdigheter och förmågor kopplat till kursmålen. Konkreta exempel innebär att du berättar om vårdmöten där du deltagit och motiverar hur du självständigt agerat, bedömt och resonerat utifrån varje mål i BeVut. Ett viktigt verktyg i din förberedelse inför bedömningssamtalet är att dagligen föra *loggbok*. Loggboken kan du skriva ut från Canvas. För att få en heltäckande bild av dina kunskaper vid bedömningssamtalen ställer även AKA/bedömningsansvarig lärare följdfrågor för att kunna göra en samlad bedömning av dina kunskaper, förmågor och förhållningssätt.

Om det utifrån måluppfyllelsen i BeVut finns risk för underkännande, upprättar AKA/bedömningsansvarig lärare en *handlingsplan* som syftar till att hjälpa dig som student att uppnå målen. För att du som student ska kunna uppnå målen är det viktigt att du tar till dig handlingsplanen och ser den som ett verktyg och stöd i ditt lärande samt att du själv tar ansvar och aktivt arbetar för att nå målen för VFU:n.

Bedömningsformuläret fylls i med bläck och signeras av student, handledare och AKA. Efter slutbedömningen skickar AKA en kopia av bedömningsformuläret till iordningställt Canvasrum. För studenter som utför VFU utanför Norrbotten eller på placeringar där AKA inte finns, ansvarar studenten för att lämna in en scannad kopia av BeVut i inlämningsmappen ”BeVut” i Canvas. Du som student ansvarar själv för att spara bedömningsformulär och eventuella handlingsplaner i originalform till framtida VFU-kurser.

Litteratur Moment 4:

Stubberud, D-G., Grønseth, R., & Almås, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Klinisk omvårdnad, 1*. Stockholm: Liber.

Stubberud, D-G., Grønseth, R., & Almås, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Klinisk omvårdnad, 2*. Stockholm: Liber.

Boman, L., & Wikström, C. (Senaste uppl.). *Medicinsk teknik: Teori, planering och genomförande*. Lund: Studentlitteratur.

Dahlborg-Lyckhage, E., Lyckhage, G., & Tengelin, E. (Senaste uppl.). *Jämlik vård. Normmedvetna perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Edberg, A-K., & Wijk, H. (Red.), (Senaste uppl.). *Omvårdnadens grunder: Hälsa och ohälsa*. Lund: Studentlitteratur.

Ehrenberg, A., & Wallin, L. (Red.), (Senaste uppl.). *Omvårdnadens grunder: Ansvar och utveckling*. Lund: Studentlitteratur.

Friberg, F., & Öhlen, J. (Red.), (Senaste uppl.). *Omvårdnadens grunder: Perspektiv och förhållningssätt*. Lund: Studentlitteratur.

Muntlin, Å., & Jangland, E. (Red.). (Senaste uppl.). *Fundamentals of care. Klinisk*

tillämpning av ett teoretiskt ramverk för omvårdnad. Lund: Studentlitteratur.

Nordeng, H. (senaste upplagan). *Farmakologi och läkemedelsanvändning.*
Lund: Studentlitteratur.

Olsen, L. A., & Hälleberg Nyman, M. (Senaste upplagan). *Säker läkemedelsberäkning.*
Stockholm: Natur & Kultur.

Sandman, L., & Kjellström, S. (Senaste uppl.). *Etikboken: Etik för vårdande yrken.*
Lund: Studentlitteratur.

Wiklund Gustin, L. (Senaste uppl.). *Psykologi för sjuksköterskor.* Lund: Studentlitteratur.
Vårdhandboken. <https://vardhandboken.se>

Skriftlig individuell tentamen

I kursen ingår 5 skriftliga tentamen. Vid första tentamenstillfället skriver du prov 0001 medicinsk vetenskap och prov 0002 Omvårdnad. Vid andra tentamenstillfället skriver du prov 0003 medicinsk vetenskap, prov 0004 omvårdnad samt 0005 läkemedelsberäkning.

Områden som ingår vid första tentamenstillfället (prov 0001 och 0002):

- Sjukdomslära del 1: Cerebrovaskulära sjukdomar, endokrina sjukdomar, hematologi, hjärt-kärlsjukdomar, infektionssjukdomar, lungsjukdomar, magtarmkanalens sjukdomar, ortopedi -
- Specifik farmakologi och omvårdnad kopplat till ovanstående områden
- Centrala fenomen relaterat till hälsa och ohälsa
- Omvårdnadsprocessen och dokumentation enligt VIPS modellen.

Områden som ingår vid andra tentamenstillfället (prov 0003, 0004, 0005):

- Sjukdomslära del 2: Gynekologi och obstetrik, pediatrik, reumatologi, urologi.
- Specifik farmakologi och omvårdnad kopplat till ovanstående områden
- Pre-, peri- och postoperativ omvårdnad
- Centrala fenomen relaterat till hälsa och ohälsa samt
- Läkemedelsberäkning.

Lycka till!

Glöm inte kursutvärderingen!